

WYJEŹDŹAJCIE!

„INFORMACJA” MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH DOTYCZĄCA EMIGRACJI OPOZYCJONISTÓW PO WPROWADZENIU STANU WOJENNEGO

Na początku 1982 r., zgodnie z poleceniem ministra Czesława Kiszcza, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych rozpoczęło akcję „umożliwiania emigracji” internowanym, byłym internowanym i opozycjonistom. Chodziło po prostu o to, aby pozbyć się ich z kraju. Funkcjonariusze SB podczas przesłuchań przeprowadzanych w obozach internowania „gorąco” zachęcali działaczy „Solidarności” do wyjazdu. Czasem, już po zwolnieniu danej osoby z obozu, kontynuowano takie „zachęty” poprzez szykany, naciski, zwalnianie z pracy itp. Wśród działaczy opozycyjnych szybko pojawił się swoisty „fason”, polegający na deklarowaniu niechęci do emigracji. Mimo to wiele osób ugięło się w końcu i zgodziło na wyjazd.

W rezultacie w latach 1982–1988 wyjechało z Polski 2200 byłych internowanych i 4000 członków ich rodzin, a także 815 działaczy opozycji i 1215 członków ich rodzin. Jednak około 2500 działaczy „Solidarności”, mimo że dostało zgodę na wyjazd, Polski nie opuściło. W ramach tej akcji z Polski wyjechało także 410 kryminalistów i 510 członków ich rodzin¹.

Publikowany poniżej dokument jest sprawozdaniem Biura Paszportów MSW na temat realizacji akcji emigracyjnej od 1 marca 1982 do 30 listopada 1983 r. Dowiadujemy się z niego m.in. o liczbach: złożonych wniosków na wyjazd, udzielonych zgód, a także liczbie osób, które faktycznie wyjechały. W dokumencie zawarto również informacje na temat funkcji pełnionych przez emigrantów w „Solidarności”, ich przynależności do ugrupowań opozycyjnych, miejsca zamieszkania, wykształcenia, pozycji zawodowej i kierunku emigracji.

Dokument jest sygnowany przez generała brygady Rudolfa Rusina, dyrektora Biura Paszportów MSW. W poprzednich latach był on m.in.: zastępcą komendanta wojewódzkiego MO ds. SB w Szczecinie (1971–1975); dyrektorem Biura do Walki z Przystępstwami Gospodarczymi Komendy Głównej MO (1975–1978); zastępcą komendanta głównego MO (1978–1983). Funkcję dyrektora Biura Paszportów MSW pełnił aż do 5 lutego 1990 r.

Dokument

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Biuro Paszportów
E-I-02230/83

Warszawa, dnia 2 grudnia 1983 r.

TAJNE
Egzemplarz nr 1

INFORMACJA

Dot[ycząca] wyjazdów emigracyjnych do krajów kapitalistycznych osób internowanych, opozycyjnych działaczy politycznych oraz osób z przeszłością kryminalną.

¹ D. Stola, *Milion straconych Polaków*, „Biuletyn IPN” 2002, nr 3, s. 62.

W okresie od 1 marca 1982 r. do 30 listopada 1983 r. do organów paszportowych MSW wpłynęły ogółem 7363 wnioski o wyjazdy emigracyjne do krajów kapitalistycznych w trybie przewidzianym dla osób internowanych, opozycyjnych działaczy politycznych oraz osób z przeszłością kryminalną.

Wpływ wniosków i podjęte decyzje pozytywne na wyjazdy emigracyjne do krajów kapitalistycznych ilustruje poniższa tabela:

Kategoria osób	Wpływ wniosków	Podjęte decyzje pozytywne (zgody)	Procent zgód do ilości wniosków	Wydane decyzje
Internowani	1986	1901	95,7	1532
– członkowie ich rodzin	3770	3602	95,5	3037
r a z e m:	5756	5503	95,6	4569
Opozycyjni działacze polityczni	540	353	65,4	223
– członkowie ich rodzin	766	479	62,5	312
r a z e m:	1306	832	63,7	535
Osoby z przeszłością kryminalną	146	108	74,0	96
– członkowie ich rodzin	155	120	77,4	108
r a z e m:	301	228	75,7	204
A+B+C	7363	6563	89,1	5308

Wśród 1901 byłych internowanych, którzy otrzymali zgodę na wyjazd emigracyjny do krajów kapitalistycznych, było: 36 członków i pracowników etatowych b. Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, 299 członków b. Zarządów Regionów, 734 członków b. Komisji Zakładowych, 61 działaczy KPN, 35 KOR-u oraz 33 NZS-u.

Wykształceniem wyższym legitymowały się 432 osoby, średnim 771, zawodowym 453 i podstawowym 245 osób. Było wśród nich między innymi: 176 inżynierów, 401 techników, 305 pracowników umysłowych, 46 nauczycieli, 36 studentów, po 20 dziennikarzy i pracowników naukowych, 9 lekarzy i 5 hutników.

Najwięcej zgód wydano dla b. internowanych w województwach: katowickim – 554, wrocławskim – 202, kieleckim – 92, gdańskim – 79, szczecińskim – 76, warszawskim – 73, bielskim – 60, łódzkim – 53 i wałbrzyskim – 47.

W okresie od 15 do 30 listopada br. do terenowych organów paszportowych wpłynęło ogółem 98 wniosków o wyjazdy emigracyjne do krajów kapitalistycznych, w tym: 17 wniosków od byłych internowanych i 26 od członków ich rodzin, 15 od opozycyjnych działaczy politycznych i 19 od członków ich rodzin oraz 4 wnioski od osób z przeszłością kryminalną i 17 od członków ich rodzin. Najwięcej wniosków wpłynęło z województw: katowickiego – 22, legnickiego – 13, gdańskiego – 11, wrocławskiego – 9 i kieleckiego – 8.

Dominowały wnioski na takie kierunki jak: USA – 23, RFN – 21, Szwecja – 19 i Norwegia – 9.

Do dnia 25 listopada br. terytorium PRL opuściło 2729 osób, w tym:

- 770 b. internowanych i 1442 członków ich rodzin
- 158 opozycyjnych działaczy politycznych i 277 członków ich rodzin
- 43 osoby z przeszłością kryminalną i 39 członków ich rodzin.

Wśród 770 byłych internowanych, którzy wyjechali na pobyt stały do krajów kapitalistycznych, było: 187 z wyższym wykształceniem, 338 ze średnim, 138 z zawodowym i 107 z wykształceniem podstawowym. Reprezentowali oni między innymi następujące zawody: 74 inżynierów, 190 techników, 9 lekarzy, 11 dziennikarzy, 15 pracowników naukowych, 15 studentów oraz 40 pracowników umysłowych.

Dominowały wyjazdy do takich krajów jak: USA – 237 osób, RFN – 158, Francja – 154, Kanada – 73, Szwecja – 56 i Australia – 45.

Dyrektor Biura Paszportów MSW
generał brygady Rudolf Rusin

Źródło: AIPN BU, 0825/1. Dokument na 3 kartkach papierowych, mps, stan zachowania dobry.

Fot. L. Różański

Grupa internowanych opuszcza obóz w Strzebielinku dnia 24 lipca 1982 r., od lewej: Antoni Stawikowski, Zbigniew Iwanów, Marek Obuchowicz. Zbigniewa Iwanowa zmuszono do emigracji do USA w maju 1983 r. Cztery lata później zmarł na zawał serca.